

ZAGADNIENIE 15

Opera narodowa w XIX w.

1) Rodowód opery narodowej

- a) Singspiel (tekst libretta w języku narodowym, postaci z ludu, ludowa tematyka, uproszczenie muzyki, wprowadzenie pieśni obok arii, nawiązania w melodyce, rytmie, harmonii do muzyki ludowej; twórczość R. Keisera – przełom baroku i klasycyzmu)
- b) Singspiele Mozarta (*Bastien i Bastienne*, *Czarodziejski flet*, *Urowadzenie z Seraju*); E.T.A. Hoffmann i jego poglądy estetyczne na twórczość Mozarta, którego uważał za kompozytora romantycznego

2) Cechy opery narodowej

- a) tematyka: historyczna, patriotyczna, ludowa lub zaczerpnięta z dzieła literackiego poety (pisarza) uznanego za twórcę narodowego (wieszczka)
- b) dekoracje, kostiumy, rekwizyty: stroje ludowe, szlacheckie kontusze, chata wiejska, dwór szlachecki, wnętrze domu etc.
- c) sceny baletowe: tańce narodowe, choreografia tańców
- d) partie solowe: arie, pieśni, dumki, cavatiny – niekiedy z rytmami tańców narodowych: polonezowa aria Miecznika ze *Strasznego dworu* lub Stolnika z *Halki*
- e) partie chóralne: pieśni, zwykle proste fakturalnie, niekiedy w chórze nawiązania do muzyki cerkiewnej – M. Musorgski *Borys Godunow*
- f) melodyka: cytat z muzyki ludowej lub stylizacja
- g) harmonia: skale modalne, burdony
- h) maniery wykonawcze przejęte z muzyki ludowej
- i) instrumentarium nawiązujące do składu kapeli ludowej

3) Opera narodowa w Polsce

Jan Stefani (*Cud mniemany czyli Krakowiacy i górale*), Karol Kurpiński (*Jadwiga, królowa Polski; Zabobon czyli Krakowiacy i górale*), Józef Elsner (*Pospolite ruszenie; Leszek Biały; Król Łokietek; Jagiełło w Tenczyńcu*), Stanisław Moniuszko (*Halka; Straszny dwór; Verbum nobile; Hrabina; Rokiczana; Flis; Paria; Sielanka*), Władysław Żeleński (*Janek; Stara baśń; Goplana; Konrad Wallenrod*), Zygmunt Noskowski (*Zemsta, Dziewczę z chaty za wsią*), Ignacy Jan Paderewski (*Manru*)

4) Opera narodowa w Rosji

Michał Glinka (*Iwan Susanin; Ruslan i Ludmiła*), Aleksander Dargomyżski (*Rusalka; Kamienny gość*), Modest Musorgski (*Borys Godunow; Chowańszczyzna; Jarmark soroczyński*), Cezar Cui (*Córka kapitana*), Aleksander Borodin (*Książ Igor*), Mikołaj Rimski-Korsakow (*Złoty kogucik; Sadko; Noc majowa; Bajka o carze Saltanie; Śnieżka*), Piotr Czajkowski (*Eugeniusz Oniegin; Dama Pikowa*)

5) Opera narodowa w Czechach

Bedrich Smetana (Sprzedana narzeczona), Antonin Dvorak (Rusalka; Diabeł i Kasia), Leos Janacek (Jenufa; Katia Kabanowa)